

ת"פ 12192/08/15 - מדינת ישראל נגד רפאל בן דוד

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 12192-08-15 מדינת ישראל נ' בן דוד
בפני כב' השופטת ג'ויה סקפה- שפירא
המאשימה
נגד
הנאשם
רפאל בן דוד

ב"כ המאשימה: מר יונתן בינה, מתמחה

ב"כ הנאשם: עו"ד דני בר- דוד

גזר דין

כללי

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו במזגרת הסדר טיעון בעבירת גניבה בידי עובד.

הנאשם עבד כסוכן מכירות בחברה המתלוננת. במסגרת תפקידו היה הנאשם אמון על גביית חובות כספיים מלקוחות החברה והעברתם למחלקת הכספים של החברה. במספר מועדים שחלו בין השנים 2011-2013 ניצל הנאשם את תפקידו בחברה וגנב כספים שהתקבלו במזומן מחלק מהלקוחות. על מנת להסתיר את דבר הגניבה, הנאשם נהג להפקיד המחאות שהתקבלו מלקוחות אחרים לזכות חשבוניתיהם בחברה של הלקוחות ששילמו במזומן, וזאת על מנת שלא ירשמו חובות בספרי החשבונות של החברה. בסך הכל גנב הנאשם מהחברה סכום של 45,560 ₪. כתוצאה ממצג השווא והרישומים הכוזבים, נרשמו אצל החברה חובות ללקוחות, הגם שאלה לא היו חייבים לה כספים, והדבר הביא את החברה להפסיק את יחסיה העסקיים עמם.

2. ביום 20.7.16 הציגו הצדדים הסדר טיעון, במסגרתו הוסכם כי הנאשם יודה בכתב האישום ויורשע, יוכן בעניינו תסקיר מבחן שיתייחס גם לשאלת ביטול ההרשעה. עוד הוסכם, כי המאשימה תעתור להרשעת הנאשם ותגביל עצמה בטיעוניה לעונש לשישה חודשי מאסר שיכול יבוצעו בעבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס ואילו ב"כ הנאשם יהיה חופשי בטיעונו. כמו כן הודיעה המאשימה כי לא תעתור לפיצוי החברה, בשל כך שהוצגו לה מסמכים מהליך אזרחי שהתנהל בין הצדדים, מהם עולה כי שולם לחברה סכום גבוה מזה שנגנב. עוד נאמר מפי ב"כ המאשימה באותו דיון, כי אם בית המשפט יחליט להימנע מהרשעת הנאשם, יגיעו הצדדים להסדר בעניין הקנס.

3. ביום 4.4.17 הוגש תסקיר מבחן בעניינו של הנאשם. התסקיר מתאר כי הנאשם בן 40, נשוי, אב לארבעה ועובד כמנהל חנות כלי בית. הנאשם בוגר 12 שנות לימוד ושירות צבאי מלא כלוחם. לאחר שחרורו מהצבא עבד הנאשם בעבודות שונות, ובמשך ארבע שנים עבד בחברה שבה ביצע את העבירות. הנאשם תיאר ח"י משפחה תקינים, אך

הוסיף כי רובצים עליו חובות כבדים והוא מתקשה לבקש סיוע מגורמי רווחה. לנאשם אין הרשעות קודמות, הוא קיבל אחריות על מעשיו והביע חרטה על ביצועם, תוך שהסביר כי ברקע למעשים עמדו קשיים כלכליים וכוונה להחזיר את הכסף. עם זאת, הנאשם התקשה לראות את הפגיעה שפגע בחברה. הנאשם תיאר כי בשל החרטה שחש התוודה בפני מעסיקו וביקש ממנו שפיצויי הפיטורין שלו יועברו לטובת כיסוי נזקי העבירות. שירות המבחן התרשם, כי מעבר למצוקה הכלכלית העומדת בבסיס המעשים, ייתכן שקיימות אף מצוקה רגשית, חוסר וחסך שעשויים להוביל את הנאשם לפעול בצורה פורצת גבולות על מנת לחוש תחושת פיצוי. עם זאת, הנאשם הוא בעל כוחות לתפקוד תקין, וככלל, למעט העבירה הנוכחית שהיא חריגה להתנהלותו, ניהל אורח חיים נורמטיבי. בנוסף, ההתרשמות היא כי להליך הפלילי עצמו השפעה מרתיעה על הנאשם. לפיכך המליץ שירות המבחן על שילוב הנאשם בטיפול במסגרת עמותת "פעמונים", ולשם כך התבקשה דחיית הדיון בשלושה חודשים.

בהסכמת המאשימה שמיעת הטיעונים לעונש נדחתה, בהתאם לבקשת שירות המבחן.

4. תסקיר משלים שהוגש ביום 10.7.17 מלמד כי הנאשם שולב בקבוצה בת שישה מפגשים בשיתוף עמותת "פעמונים". הנאשם שיתף פעולה והגיע למפגשים, במהלכם ערך התבוננות וחשיבה מעמיקה ביחס למצבו והתנהלותו ונעזר בסדנה לרכישת כלים להתנהלות כלכלית נכונה. הנאשם שיתף כי הוא נתרם מהמפגשים ונראה כי נערך תהליך של בחינה עצמית. כמו כן הנאשם הביע נכונות בפני שירות המבחן להשתלב בקבוצה נוספת שתעמיק את הטיפול, לפיכך הוצע לו להתחיל ליטול חלק בקבוצה בתחום המרמה, שבמסגרתה יתקיימו כשלושים מפגשים שצפויה הייתה להתחיל בחודש אוקטובר 2017. שירות המבחן שב והמליץ על דחיית הדיון בארבעה חודשים נוספים, שבמהלכם יעדכן האם הנאשם נמצא מתאים ליטול חלק בקבוצה זו.

בהסכמת המאשימה שמיעת הטיעונים לעונש נדחתה, בהתאם לבקשת שירות המבחן.

5. תסקיר משלים נוסף שהוגש ביום 13.11.17 מלמד כי הנאשם נמצא מתאים להשתלב בקבוצה טיפולית של עברייני מרמה שצפויה להתחיל בחודש פברואר 2018. לפיכך, ועל מנת שלא להחריף את מצבו הכלכלי והשיקומי של הנאשם, שירות המבחן המליץ להימנע ממאסר בפועל ולו בעבודות שירות והמליץ לגזור על הנאשם 220 שעות שירות לתועלת הציבור וצו מבחן. שירות המבחן לא מצא מקום להמליץ על ביטול הרשעתו של הנאשם, שכן לא נראה כי הרשעה עשויה לסכן את עבודתו.

6. מנהל החברה, מר גלעד לוי, הגיש הצהרת נפגע עבירה ואף נחקר עליה בחקירה נגדית. על פי האמור בהצהרה, החברה עוסקת בשיווק ממתקים, פועלת מזה כ- 25 שנה ומשרתת לקוחות בכל רחבי הארץ. בהצהרת הנפגע תוארה השיטה שבאמצעותה גנב הנאשם כספים מהחברה ונטען, כי מעבר לנזק הכספי הישיר, נגרמו לחברה הוצאות מימון בגין כספי שאמורים היו להיות מופקדים בחשבון החברה על פני תקופה של כעשרים חודשים, פגיעה בשמה הטוב של החברה ובמוניטין שלה מול הלקוחות הקיימים, אלה שעזבו, אלה שלא הצטרפו ואל מול המתחרים והפסד הכנסה עתידית. נטען כי החברה פועלת בשוק תחרותי וקשה עם מתח רווחים נמוך, וכי טיב השירות הוא הגורם המשמעותי ביותר לתפקוד תקין ומוצלח. עם היוודע דבר ביצוע העבירה הדבר נודע לכלל לקוחות החברה, מתחרים ולקוחות פוטנציאלים, ערך השירות שהיא מספקת נפגע קשות ועד היום החברה משתקמת מפגיעה זו. עוד נטען כי ביום 19.6.14 בית הדין האזורי לעבודה קיבל את תביעת החברה נגד הנאשם לסעד אזרחי ופסק לזכותה

פיצוי כולל של 122,000 ₪, זאת לאחר שהנאשם לא הגיב על התביעה ואף לא התייצב לדיון שנקבע לצורך בירורה. עוד נטען בהצהרת הנפגע, כי טענתו של הנאשם לפיה הגיע לסיכום עם החברה על קיזוז החוב ממשכורתו האחרונה של הנאשם ומתוך הפיצויים שמגיעים לו היא שקרית, וכי לא הייתה הסכמה כאמור. לבסוף נכתב כי עד היום החברה לא גבתה ולו שקל אחד מתוך הכספים שנפסקו לזכותה. בחקירתו של העד הוצג לו כתב התביעה שהוגש על ידי החברה לבית הדין לעבודה. מר לוי התבקש להסביר כיצד האמור בסעיף 55 לכתב התביעה, לפיו "**לו הצדדים לא היו מגיעים בהבנה ובהסכמה הדדית על הפסקת עבודתו הייתה לתובעת האפשרות לפטר את הנתבע ולשלול ממנו את זכותו לפיצויי פיטורין והדעה מוקדמת באופן מלא**", עולה בקנה אחד עם טענתו, כי לא נערך בין החברה לנאשם הסכם על קיזוז הפיצויים, ואמר שההסכמה עם הנאשם ביום פיטוריו הייתה כי הוא יעזוב את העבודה לאלתר ללא פיצויי פיטורין וישיב את הכספים שגנב, ואולם משעה שהנאשם לא השיב את הכספים שגנבו, לא הייתה כל הסכמה בין הצדדים.

7. בקשות הנאשם לדחות את שמיעת הטיעונים לעונש לצורך ההליך הטיפולי נדחתה בהחלטותי מיום 4.12.17 ומיום 24.12.17.

במסגרת הטיעונים לעונש המאשימה ביקשה לאמץ עמדתה על פי הסדר הטיעון. ב"כ הנאשם הודיע כי אינו עותר לביטול הרשעתו של הנאשם, וביקש לגזור על הנאשם שירות לתועלת הציבור בהיקף נרחב, הציג פסיקה על מנת לתמוך בעמדתו והוסיף והגיש שני מכתבים מאת מעסיקו של הנאשם.

8. הנאשם בדברו האחרון הביע צער על המעשים, אמר כי חלף זמן רב והדגיש כי הודה בביצוע העבירה. לדבריו, ביום שפוטר מנכ"ל החברה החתים אותו על טופס הנוגע לפיצויים ואף היו ביניהם מספר שיחות לא נעימות, בהן נאמר לו שהוא יישב בכלא. בשל כך, לטענתו, לא רצה לפגוש במנהלי החברה ועל כן אף נמנע מלהגיע לדיון שנערך בבית הדין לעבודה. הנאשם הדגיש כי הוא עובד ומצוי בעיצומו של תהליך שיקומי, אמר כי הפסקת עבודתו תפגע בשיקומו וביקש שלא לפגוע בפרנסת משפחתו.

מתחם העונש ההולם

9. המעשים שביצע הנאשם פגעו פגיעה קשה בקניינה של החברה בה הוא עבד וכן ביחסי האמון בינו לבין מעסיקתו, שהם הבסיס ההכרחי הנחוץ לצורך קיום יחסי עבודה תקינים. למעשים מסוג זה השלכות רוחב בעלות אופי כלכלי, שכן הם מאריכים ומעמיקים את תהליכי גיוס עובדים, ולשם כך נדרשת השקעה כספית נוספת שאינה מבוטלת.

בשל הפגיעה בערכים מוגנים אלה נקבע כי במקרים דומים על ענישה לכלול רכיב של מאסר:

"דעתנו היא כי לא ניתן בעבירה מסוג זה להסתפק בענישה שאינה כוללת רכיב של מאסר. הטלת מאסר- היא האמירה הנורמטיבית ואמירה זו מן הראוי שתאמר... העבירה של גניבה ממעסיק היא עבירה קשה, הן בשל ההיבט הרכושי הגלום בה והן בשל המעילה באמון. קל יותר להתגונן כנגד גנבים מבחוץ, קשה להתגונן כאשר הגנב מצוי בביתך שלך." (ע"פ (תל- אביב) 20466-10-14 אילטוב

נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו 25.2.15).

10. העבירה שביצע הנאשם כללה מעשים שנמשכו על פני פרק זמן משמעותי של שנתיים ימים, בצורה סדרתית, תוך שהנאשם ניצל את תפקידו בחברה אשר אפשר לו להמשיך ולשלוח יד לקופתה. מדובר בעבירה שבוצעה בצורה מתוככמת ומתוכננת, וכללה גם מעשים שנועדו להסוות את גניבת הכספים. בדרך זו הנאשם שלשל לכיסו סכומי כסף משמעותיים בהיקף של למעלה מ- 45,000 ₪.

11. בין הצדדים נתגלעה מחלוקת בשאלה האם סכום הגניבה הושב לחברה. ב"כ הנאשם טען, כי מדובר בעובדה מוסכמת על הצדדים, לנוכח דברי המאשימה בדיון שהתקיים ביום 20.7.16. כפי שקבעתי בהחלטתי מיום 24.12.17, הצדדים לא הודיעו על עובדה מוסכמת נוספת לעובדות כתב האישום לפיה הסכום הושב, אלא שהמאשימה הסכימה שלא לעתור לפיצוי במסגרת טיעוניה לעונש על בסיס הטענה כי במסגרת הליך אזרחי הושב סכום הגבוה מסכום הגניבה, ומסמכים שהיה בהם כדי לתמוך בטענה זו. דא עקא, שבמסגרת הטיעונים לעונש הובאו ראיות לסתור טענה זו בדמות תצהירו של מנהל החברה. גם לאחר חקירתו הנגדית לא עלה ספק בכך שסכום הגניבה טרם הושב לחברה. אמנם, במסגרת כתב התביעה שהוגש לבית הדין לעבודה נכתב, בסעיף 55, כי בין הצדדים היה הסכם כלשהו, ואולם, על פי עדות המנהל שלא נסתרה, ההבנה בין הנאשם לחברה כללה עזיבת העבודה לאלתר, ללא פיצויי פיטורין, השבת מלוא סכום כנגד הימנעות של החברה מנקיטת הליכים נוספים. משעה שהנאשם לא השיב את הכסף, נקטה החברה בהליכים לרבות הגשת תלונה למשטרה ותביעה לבית הדין לעבודה. הנאשם לא התגונן בבית הדין לעבודה מפני הטענה כי לא השיב את הכספים, אף לא בדרך של קיזוז, ופסק דינו של בית הדין לעבודה הקובע כי הכספים לא הושבו, מהווה ראיה לכאורה לכך. הנאשם ובא- כוחו אמנם טענו כי היה סיכום בעניין זה בין הנאשם למעסיקיו ואולם לא הציגו כל ראיה לסיכום שכזה. הדעת נותנת כי לו סבר הנאשם שאמנם השיב את הכספים בדרך של קיזוז, היה טוען את הדברים בבית הדין לעבודה. מכלול הראיות שהוצגו אינו מקים ספק בכך שהסכום שנגנב טרם הוחזר.

12. על אף האמור, העובדה כי החברה אוחדת בידה פסק דין שבו נפסק לזכותה סכום גבוה מהסכום שנגנב, שהיא יכולה לפעול למימוש, אמנם מצדיקה ענישה פלילית שאינה כוללת רכיב של פיצוי.

13. עיון בפסיקה מלמד, כי בגין מעשי גניבה דומים הוטלה ענישה מוחשית החל מעונשי מאסר בעבודות שירות ועד למאסר בפועל אף לתקופות העולות על שנה. ראו רע"פ 8529/12 **עקילה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 18.12.12); רע"פ 3153/10 **שבתשוילי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 29.4.10); רע"פ 2709/10 **אבו עייש נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 13.4.10); עפ"ג (מרכז) 10187-10-15 **עוזרי נ' מדינת ישראל** (17.1.16) בהתייחס לת"פ (רמלה) 26825-09-14 **מדינת ישראל נ' עוזרי** (פורסם בנבו 10.9.15) וע"פ (תל- אביב) 20466-10-14 הנ"ל.

14. לנוכח האמור לעיל אני קובעת כי מתחם העונש ההולם את מעשיו של הנאשם מתחיל מחמישה חודשי מאסר בעבודות שירות ומגיע עד לשמונה- עשר חודשי מאסר בפועל ולצד עונשים נלווים של מאסר מותנה, קנס ופיצוי לנפגעי העבירה.

15. בעבירות מן הסוג שביצע הנאשם, אשר בוצעו מתוך כסף, ישנה חשיבות להטלת עונש בעל היבט של פגיעה כלכלית בנאשם, על מנת להבהיר כי מעשי גניבה ומרמה אינם כדאיים. עם זאת, בקביעת גובה הקנס, אתחשב, כמצוות סעיף 40 לחוק העונשין התשל"ז-1977, גם במצבו הכלכלי של הנאשם כפי שעולה מתוך תסקיר המבחן.

קביעת העונש המתאים לנאשם

16. הנאשם בן 40 ואזקוף לזכותו את העובדה כי אין לו הרשעות קודמות. עוד אזקוף לזכות הנאשם את העובדה כי הודה במעשים, וכי למעשה הוא שחשף את דבר ביצוע העבירה בפני מעסיקיו.

17. שירות המבחן התייחס לעבירה שביצע הנאשם כחריגה להתנהלותו באופן כללי. התייחסות זו מעלה לא מעט תהיות, שכן הגם שהנאשם הורשע בביצוע עבירה אחת בלבד, אין מדובר במעשה חד פעמי שהוא בבחינת "מעידה" אלא במעשים שבוצעו על פני פרק זמן של כשנתיים ימים, במהלכן היו לנאשם אינספור הזדמנויות להפסיק את מעשיו והוא לא ניצלן. מעשיו של הנאשם הם כשלעצמם "אורח חיים" שניהל הנאשם במשך פרק זמן שאינו מבוטל.

18. הנאשם הביע חרטה על המעשים גם לפני שירות המבחן וגם בדבריו בבית המשפט. לצד זאת ציין שירות המבחן, כי הנאשם התקשה לראות את הפגיעה שפגע בחברה. עובדה זו משתלבת עם העובדה, כי הנאשם לא שילם ולו שקל אחד מכיסו כדי לפצות את החברה על הנזקים שגרם לה. אף אם לגישתו של הנאשם סכום הגניבה קוזז מכספי פיצויי הפיטורין שלא שולמו לו, הרי שלחובת הנאשם נפסק במסגרת ההליך האזרחי סכום גדול במידה רבה מסכום הגניבה, המגלם את הנזקים הנוספים שנגרמו לחברה כתוצאה מביצוע העבירה. הנאשם למעשה מתעלם מקיומה של פסיקה זו לחובתו, והתנהלותו מעלה ספק בדבר מידת ההפנמה של המסרים והתכנים הטיפוליים שהוצגו לו במסגרת ההליך הטיפולי, שמטרתו הייתה ללמד את הנאשם התנהלות כלכלית נכונה. לא מצאתי כי בעניינו של הנאשם ישנה הצדקה לחרוג ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום.

19. עם זאת, לא ניתן להתעלם מהנכונות שהביע הנאשם ליטול חלק בהליכים טיפוליים ומהתרשמות שירות המבחן, כי הנאשם הוא בעל כוחות לתפקוד נורמטיבי וניהול אורח חיים תקין. באלה יש כדי להקים תקווה, כי הנאשם ישכיל לנצל את המסגרת הטיפולית שהוצעה לו כדי לשקם את התנהלותו הכלכלית שהיוותה את הרקע לביצוע העבירה.

20. גזירת עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם עשויה לפגוע בפרנסתו ובפרנסת בני משפחתו, כפי שעולה אף מתוך מכתבי המעסיק שהוצגו. עובדה זו היא בעלת משקל בקביעת עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם, אך אינה יכולה להוות שיקול מכריע, ואף לא כזה המצדיק חריגה מן המתחם.

21. הנאשם ביצע את העבירה שבה הורשע לאורך השנים 2011-2013. כתב האישום הוגש בחודש אוגוסט 2015, בחלוף כשנתיים וחצי מהשלמת העבירה. בהתאם לטענה, שלא נסתרה, הנאשם הוא שחשף את דבר ביצוע העבירה והודה בביצועה, משכך אין מדובר בתיק מורכב. לא הוצג כל נימוק, וממילא לא כזה המניח את הדעת, לשיהוי המשמעותי בהגשת כתב האישום. הזמן שחלף, במהלכו לא נפתחו לנאשם תיקים חדשים, הוא נסיבה המצדיקה

הקלה משמעותית בעונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם.

22. לנוכח האמור לעיל, החלטתי למקם עונשו של הנאשם בתחתית מתחם העונש ההולם ואני גוזרת עליו את העונשים הבאים:

א. חמישה חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות החל מיום 30.1.18 בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות השירות.

ב. ארבעה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מהיום שלא יעבוד עבירה בה הורשע או עבירה לפי אחד הסעיפים הבאים: 420, 418, 415, 384 לחוק העונשין התשל"ז-1977.

ג. קנס בסך 2,000 ₪ או 20 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם בעשרה תשלומים חודשיים שווים ורצופים, הראשון עד ליום 1.2.18 והבאים עד ל-1 בכל חודש עוקב. לא ישולם איזה מהתשלומים במועדו תעמוד מלוא יתרת הקנס לפירעון מיידי.

ד. צו מבחן למשך שנה מהיום.

23. הוסברה לנאשם חובתו לשתף פעולה עם שירות המבחן במסגרת צו המבחן, והאפשרויות העומדות בפני בית המשפט במקרה של אי שיתוף פעולה כאמור.

24. המזכירות תעביר העתק גזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

25. זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, י"ג טבת תשע"ח, 31 דצמבר 2017, בנוכחות הצדדים.